

ΓΟΥΓΙΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ο ΘΕΛΛΟΣ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

8—

Κακόφωνη ήταν ἡ υπεράσπισή μου.
 Ο ἄντρας μου δὲν εἶναι ἐκείνος ποῦ ήταν
 Καὶ πλιά δὲ θὰ τὸν γνῶρίζω ἐγὼ βέβαια,
 Ἄν εἶχε ἀλλάξει τόσο καὶ στὴν ὄψη
 Ὅσο στὸ χαρκαχτήρα του. Γιὰ σένα,
 Ἔτσι νὰ μὲ βοηθήσουν τᾶγια πνεύματα,
 Ὅ,τι μποροῦσα τοῦπκ. Καὶ μ' ἐκάμην
 Νὰ γίνω τὸ σημάδι τοῦ θυμοῦ του
 Τὰ ξέσκεπα τὰ λόγια μου. Γιὰ τώρα
 Ὑπομονὴ χρειάζεται. Θὰ κάμω
 Ὅ,τι μπορῶ. Περσότερο ἀπὸ κείνο
 Ποῦ θὰ τολμοῦσα ὡς καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου.
 Δὲ φχαριστιέσαι;

ΓΙΑΓ. Ὅργιστήκε ὁ Κύριός μου;

ΑΙΜ. Ἐφυγε ἀπόδω τούτην τὴ στιγμή,
 Κι' ἀλιθινὰ σὲ σύγχυση μεγάλη.

ΓΙΑΓ. Ἐκείνος ὀργισμένος; Στὸν ἀγέρα
 Εἶδε νὰ τοῦ σκορπίζει τὸ κανόνι
 Τᾶσκέρι του, καὶ σὰ δαιμονισμένο
 Νὰ τοῦ ἀδράζει τὸ ἀδέρφι ἀπ' τὸ πλευρὸ του.
 Ἐκείνος θυμωμένος; Κάτι τρέχει
 Πολὺ σπουδαῖο, πηγαίνω νὰ τὸν εὔρω
 Ἄν εἶναι θυμωμένος θάχει αἰτίες.

ΔΕΣΔ. Πήγαινε, Γιάγο, ναι. (Ὁ Γιάγος φεύγει).

Ἀπ' τὴ Βενετιά

Κάποιε δουλειὰ τοῦ κράτους δίχως ἄλλο,
 Ἦ κάποιε σκευωρία ποῦ ἐδῶ στὴν Κύπρο
 Κλωσιότουν καὶ ποῦ τώρα ἦρθε στ' αὐτιά του,
 Θὰ ἐθλόωτε τὸν ξάστερο τὸ νοῦ του.
 Οἱ ἀνθρώποι σὲ περίστατες παρόμοιες
 Μὲ πράματα κατώτερα θυμόνουν,
 Ἄν καὶ πολὺ μεγάλα τοὺς ταράζουν.
 Ἔτσι εἶναι πάντα. Τῶντι, ἄς μᾶς πονέσει
 Τὸ δάχτυλο ἀπὸ κείνο θὰ κολλήσουν
 Καὶ τ' ἄλλα μας τὰ μέλη, τὰ γερά
 Τὸν ἴδιον πόνο. Πρέπει νὰ σκεφτοῦμε
 Πῶς φυσικὰ θεοὶ δὲν εἶναι οἱ ἄντρες,
 Κι' ἄς μὴν ἀπαντυχαίνομε ἀπὸ αὐτοῦς
 Ἀνασκοπῆς ποῦ μοναχὰ τσιριάζουν
 Στὴν τελετὴ τοῦ γάμου. Ὁμίνα, Αἰμίλια,
 Τὸ φέροισό του ἐγὼ, ποῦ πολεμιστρα
 Εἶμαι ἄθλια, μὲ τὴν ἴδια τὴν ψυχὴ μου
 Ἐδίκασα; μὰ τώρα ἀναγνωρίζω

Πῶς πλέρωσα τοὺς μάρτυρες κι' ἀδίκως
 Τὸν ἑκατηγοροῦσα.

ΑΙΜ. Ὁ Θεὸς ἄς κάμει

Ἀλήθεια νάναί μόνο καθὼς λὲς
 Δουλειῆς τοῦ κράτους κι' ὄχι φαντασιῆς
 Καὶ ἰδέες ποῦ τὲς σκαρφίστηκε ἀπὸ ζήλεια.

ΔΕΣΔ. Ὁμίε, ποτὲ δὲν τοῦδωσα ἀφορμή.

ΑΙΜ. ἔρριξα κῆν τὸ ρωτᾶ ποτὲ ὁ ζηλιάρης,

Κι' οὔτε ποτὲ ζηλεύει γιὰ μιὰ αἰτία,

Γιατὶ ζηλιάρης εἶναι αὐτὸς ζηλεύει.

Ἦ ζήλεια τέρας εἶναι ποῦ γεννιέται

Καὶ σπέρνεται μονάχο ἀπ' τὸν ἑαυτὸ του.

ΔΕΣΔ. Τοῦ Ὁθέλλου τὴν καρδιὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ τέρας

Ἄς τὴ φυλάξει ὁ Θεός.

ΑΙΜ. Ἀμήν, Κυρά μου.

ΔΕΣΔ. Πάω νὰ τὸν εὔρω. Κάσσιε, ἐδῶ σεργιάνκα

Κι' ἂν τὸν ἰδῶ πλιὸ μαλακόν, θὰ φέρω

Ὅμπρός τὸ ζήτημά σου καὶ θὰ κάμω

Τὰ δυσεικά μου γιὰ νὰ τὸ τελειώσω.

ΚΑΣ. Σ' εὐχαριστῶ, Κυρά μου, ταπεινά.

Ἦ Δεσδεμόνα καὶ ἡ Αἰμίλια φεύγουν.

Ἔρχεται ἡ Μπιάνκα.

ΜΠΙΑΝΚΑ. Γειά σου, καλέ μου, Κάσσιε.

ΚΑΣ. Ὁρᾶία μου Μπιάνκα,

Τὶ κάνεις; γιατί ἐβγήκες ἀπ' τὸ σπίτι;

Ὁλοένα, ἀγάπη, ἐρχόμουνα νὰ σ' εὔρω,

ΜΠΙΑΝ. Κ' ἐγὼ σπῖτι σου πήγαινα, ἀκριδὲ μου.

Δὲ σ' εἶδα μιὰ ἑδομάδα, ἑφτά μερόνυχτα,

Σκέψου καλά: ἑκατὸν ἐξήντα ὀχτῶ ὥρες,

Κι' ὥρες ἀναμονῆς τοῦ ἀγαπημένου,

Ὁρες ποῦ ἡ καθεμιὰ τους πλιὸ νωθρὴ εἶναι

Παρὰ ἑκατὸν ἐξήντα μερονύχτια

Σκοτίζει τὸ λογάριασμα.

ΚΑΣ. Συμπάθειο.

Αὐτὲς τὲς μέρες, Μπιάνκα, μ' ἐπλανώσων

Μαυρὲς ἰδέες, μὰ ἀπόδω καὶ μπροστὰ

Θάμμι πλιὸ ταχτικὸς γιὰ νὰ πλερώσω

Τὲς ἑλλειψες ποῦ μοῦχεις λογαριάσει.

Τῆς δίνει τὸ μαντήλι τῆς Δεσδεμόνας.

Γλυκειά μου Μπιάνκα, αντίσκωσέ μου αυτό
Τὸ κέντημα.

ΜΠΙΑΝ. Πού τῶβρηκες, αὐ Κάσσιε;
Δῶρο καινούργιας φιλενάδας θάναί.
Εἶχα αἰσθανθεῖ τὴν ἔλλειψή σου, τώρα
Καὶ τὴν αἰτία γνωρίζω. Ἄ τέτοιος εἶσαι!
Καλὰ καλὰ.

ΚΑΣ. Ὁχ ἤσυχασε καὶ μένη.
Τὲς τιποτένιες ὑποψίες σου ρίχ' τες
Στὰ δόντια τοῦ διαδόλου ὅθε τὲς πῆρες.
Τώρα ζηλεύεις καὶ νομίζεις ποῦναι
Σημαδὶ ἀγάπης καποικνῆς Κυρίας.
Ὅχι, μὰ τὴν ἀλήθεια.

ΜΠΙΑΝ. Μὰ ποιανοῦ εἶναι;
ΚΑΣ. Ἀγάπη μου δὲν ξέρω. Ἐγὼ τὸ βρήκα
Στὴν κάμαρά μου καὶ πολὺ μού ἀρέσει
Τὸ κέντημά του, πρὶν μού τὸ ζητήσουν—
Καὶ βέβαια θὰ μού τὸ ζητήσουν—θέλω
Νὰ τῶχω ἀντισκωμένο. Πάρ' το ἐδῶ
Κι' ἀντίσκωσ' το. Καὶ τώρα ἐδῶ ἀφησέ με.

ΜΠΙΑΝ. Νὰ σ' ἀφήσω; Γιατί;
ΚΑΣ. Γιατὶ προσμένω
Ἐδῶ τὸ στρατηγὸ καὶ λέω δὲν εἶναι
Κέρδος γιὰ μέ, οὔτε θέλω μὲ γυναίκα
Νὰ μ' εὔρει.

ΜΠΙΑΝ. Καὶ γιατί, παρκακλῶσε;
ΚΑΣ. Ὅχι γιατί δὲ σ' ἀγαπῶ καθόλου.
ΜΠΙΑΝ. Ἀλλὰ γιατί δὲ μ' ἀγαπᾶς. Στὸ δρόμο
Συνητρόφεψέ με λίγο, ἂ δὲ θαρτέσαι
Καὶ πές μου ἂν θὰ σ' ἰδῶ πρὸς τὸ τραδάκι.
ΚΑΣ. Μὰ σὺ σου μόνο λίγο μπορῶ νὰρθω,
Τι τὸν προσμένω ἐδῶ. Μὰ θὰ σ' ἰδῶ.

ΜΠΙΑΝ. Καλὰ. Κατὰ τὴν ὥρα ἄς ἀρμενίσω.
(Φεύγουν).

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Στὴν Κύπρο. Μπρὸς τὸ κατέλλι.

Ἐρχονται ὁ Ὀυδέλλος καὶ ὁ Γιάγος.

ΓΙΑΓ. Τὸ λές σωστό;
ΟΘΕΑ. Σωστό; Τί πράμα Γιάγο;
ΓΙΑΓ. Τί; Τὸ νὰ δίνει μὴ κρυφὰ φιλιὰ;
ὍΘΕΑ. Πιχρόνομα φιλιὰ;
ΓΙΑΓ. Ἦ καὶ νὰ πλκγιάζει
Ὀλόγυμνη μὴ δυὸ ὥρες στὸ κρεβάτι
Ἄντάμα μὲ τὸ φίλο τῆς ἀθῶα;
ΟΘΕΑ. Γυμνὴ σ' ἕνα κρεβάτι, Γιάγο, ἀθῶα!
Μὰ αὐτὸ εἶναι τοῦ διαδόλου ὑποκρισία!
Εκεῖνοι ποῦ τὸ κάνουν, κι' ἄς εἶναι ἄγιοι,
Πειράζουν τὸ Θεὸ καὶ τοὺς πειράζει
Ὁ διάβολος.

ΓΙΑΓ. Αἶ τίποτα δὲν κάνουν,
Τὸ σκόνταμμα μικρὸ εἶναι. Μὰ ἂν χαρίσω
Τῆς γυναικὸς μου ἕνα μαντήλι—
ΟΘΕΑ. Τότες;
ΓΙΑΓ. Αἶ τότες, Κύριε, εἶναι δικὸ τῆς κι' ὄντας
Δικὸ τῆς, θὰ μπορεῖ νὰ τὸ χαρίσει
Ὅποιανοῦ θέλει, λέω.
ΟΘΕΑ. Καὶ τῆς τιμῆς τῆς
Φυλάχτρα εἶναι, μπορεῖ νὰ τῆγε δώσει;
ΓΙΑΓ. Θυσία ποῦ δὲ θεωριέται εἶναι ἡ τιμὴ τῆς.
Πολλοὶ ποῦ δὲν τὴν ἔχουν εἶναι τίμιοι.
Ἄλλὰ γιὰ τὸ μαντήλι,—
ΟΘΕΑ. Στὴν ἀλήθεια
(Ἀκολουθεῖ)

ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΤΟΥ «ΦΛΟΙΣΒΟΥ».

Ἀριστούργημα, φυσικά, τὸ δράμα τοῦ Ἄλκη Θεούλου, ποῦ παίχτηκε τὶς προάλλες στὸ θέατρο τῆς δ. Κοτοπούλη, δὲν εἶναι· δείχνει ὅμως τὸ δράμ' αὐτὸ κάτιο ταλέντο δραματικὸ ἄξιο σεβασμοῦ κ' ἔχει κάπια πνοὴ δημιουργικὴ, ποῦ λείπει ὀλίγε ἀπὸ διάφορα ἄλλα σκηνακὰ κολοκούδια ποῦ λιβάνισε ὡς τώρα ἡ «Ἐστία» (ἡ τόσο αὐστηρὴ καὶ αἰμοβόρα γιὰ τὸ «Φλοῖσβου») κ' οἱ ἄλλοι κριτικοὶ τοῦ τύπου. Κι αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κοιτάξουν οἱ κριτικοὶ καὶ νάφισουν καταμέρος τὶς φιλοσοφίες τους γιὰ τὰ ὑπερκόσμια καὶ τὰ ὑποκόσμια δράματα, ποῦ μὲ τόση εὐκολία μᾶς τὶς ἀραδιάσανε.

Ἐἶχανε χρέος νὰ προσέξουν καὶ σὲ κάτι ἄλλο, σημαντικό, οἱ κριτικοὶ. Νὰ προσέξουνε στὴ γλώσσα τοῦ «Φλοῖσβου», στὴν καθάρια καὶ ἀψευγάδιαστη δημοτικὴ τοῦ γλώσσα, ποῦ φανερώνει ὄχι μόνον μελέτη καλοσυνειδητὴ μὰ καὶ παληκαριὰ ἀσυνήθιστη. Καὶ σὰ συλλογιστεῖ κανεὶς πῶς ὁ συγγραφέας εἶναι κορίτσι, παιδί ἀκόμα, μόλις δεκαοκτὼ χρονῶνε, καὶ πῶς κατέβηκε στὸ κονταροχτύπημα, γιατί τέτια σημασία εἶχεν ἡ θεατρικὴ ἐκεῖνη παράσταση, δίχως κανένα συβιβασμὸ καὶ δίχως καμιά ὑποχώρηση, ἢ παληκαριὰ του τότε γίνεται ἀξιοσεβαστὴ καὶ ἀπ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς βετεράνους τῆς Δημοτικῆς.

Οἱ κριτικοὶ τοῦ «Φλοῖσβου» αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κοιτάξουν καὶ νάφισουν καταμέρος τοὺς ἀπρεποὺς σαρκασμοὺς ἀπὸ τὴ μιά μεριτὴ καὶ τὰ κούφια παινέματα ἀπὸ τὴν ἄλλη. Εἶχε, φυσικά, ἀρκετὲς σκηνακὲς ἀτέλειες ὁ «Φλοῖσβος». Μὰ οἱ ἀτέλειες αὐτὲς εἶν' ἀπὸ κείνες ποῦ διορθώνονται μὲ τὸν καιρὸ καὶ μὲ τὴ δουλειά. Οἱ ἀρετὲς ὅμως ὑπάρχουν κ' οἱ ἀρετὲς μᾶς βεβαιώνουν πῶς ὁ Ἄλκης Θεούλος θὰ γράφει μὴ μὲρα, καὶ ἴσως πολὺ σύντομα, ἔργα ἰκανὰ νὰ συγκινήσουν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς δύσκολους σημερινούς κριτικούς του.

Θὰ γ ρ ἄ ψ ε ι, εἶπα, καὶ τὸ ὑπογραμμίζω. Μὰ γιὰ νὰ γράφει, ἀνάγκη πᾶσα νὰ βουλώσει, σὴν τὸν Ὀδυσσεά, ταυτιά του μὲ κερί καὶ νὰ μὴν ἀκούει τὰ δολερὰ παινέματα λογιῶν ποῦ πάσχουν ἀπὸ ἕνα εἶδος κοινωνικὸ σομιτισμὸ καὶ ξεχνοῦν τὴ συνείδηση στὸ συρτάρι τοῦ γραφείου τους.

Ο ΑΚΡΙΤΟΣ